

Formaðurin hjá sjúkrasystrunum:

Næstan ótrúligt, men vit hava stríðst

— Tá eg sjálv skal siga tað, so haldi eg tað vera ótrúligt, at vit hava fingið hesa skipanina við arbeiðsloysisstuði.

Men vit hava so sanniliga stríðst fyri hesum.

Soleiðis sigur formaðurin í Dansk Sygeplejeråd Føroya deild, Sólva Patursson, meðan hon setir seg til rættis aftan fyrri skrivarabordið í teimum nýggju hugnaligu og rúmliðu felagshølunum við Svalbardsvegin.

Mikudagin kundi Sosialurin fortelja lesarum sínum, at sjúkrasysturarnar — sum tann fyrsti løntakarbólkurin í Føroyum — hevði fingið ein arbeiðsloysisgrunn.

— Men hvussu virkar grunnurin og hvør kann fáa stuðul undir møgulegum arbeiðsloysi?

— Fyrst og fremst krevst, at viðkomandi sjúkrasystur er limur í felagnum hjá okkum, at hon hevur verið limur í kollegiala grunninum, sum arbeiðsloysisgrunnurin kallast, í eitt ár. Og fyrri at kunna gerast limur í grunninum krevst at sjúkrasysturin hevur arbeiði meira enn 15 tímar um vikuna. Og tá skulu tær vera limir.

Skulu melda seg inn áðrenn 14 dagar

— Kunnu nýttbúar sjúkrasystur, sum kanska ikki fáa arbeiði, fáa arbeiðsloysisdagpening?

— Tær kunnu fáa dagpening, treytað av at tær hava meldað seg inn í grunnin áðrenn 14 dagar eftir lokna útbúgving. Og so fáa tær stuðul, tá ein mánaði er fráliðin. Men, um tær ikki melda seg inn í grunnin áðrenn hesar 14 dagarnar, hava tær ikki rætt til stuðul, fyrr enn eitt ár er gingið, og tá krevst eisini, at tær skulu hava arbeiði í 26 vikur.

— Hava tær arbeiði í teimum næringarnar limir í felagnum, men ikki í grunninum. Limaskapur í felagnum førir ikki beinleiðis til limaskap í kollegiala grunninum, men søkjast skal um limaskap.

— Eru tað næmingar, sum ikki fáa arbeiði?

— Um allar tær, sum vóru lidnar í vár, høvdu sœkt arbeiði í Føroyum, høvdu nakrar ikki fingið arbeiði. Sjey stórvóru leys at søkja tá, meðan fimtan vóru lidnar.

Eingin arbeiðsleys í løtuni

— Er nakað arbeiðsloysi millum sjúkrasystur?

— Eingin gongur arbeiðsleys. Nøkur stórvóru leys at søkja. Men hinvegin eru tað nógvar, sum ikki hava fast arbeiði. Hesar eru til taks og arbeiða sum avloysarar av og á. Hesar kunnu sjálvandi ikki fáa nakran arbeiðsloysisstuðul.

— Allar, sum arbeiða,

eiga at vera limir í felagnum og í grunninum. Men tær, sum arbeiða færri enn fimtan tímar um vikuna, kunnu ikki vera limir í kollegiala grunninum.

Stuðulin 90 pst.

— Hvussu stórt er limagjaldið?

— Allar aktivar skulu gjalda 91 kr. í limagjaldi um mánaðin til Dansk Sygeplejeråd. Passivir limir gjalda 125 kr. um árið, men sambært okkara lóg hava tær rætt at arbeiða sum sjúkrasystur.

— Harafturat kemur so gjaldið til grunnin, soleiðis at tær sum arbeiða millum 15 og 30 tímar gjalda 73,75 kr. og eru partvist arbeiðsloysis tryggjaðar, meðan tær sum arbeiða yvir 30 tímar gjalda 96,50 kr. um mánaðin og eru fult tryggjaðar.

— Er stuðulin full løn?

— Nei, 90 pst. av fullari løn.

— Hvussu nógvir limir eru í føroysku deildini av sjúkrasysturarnum?

— Limatalið er 495. Av teimum eru knappliga 150 annaðhvørt passivar ella pensioneraðar, meðan næmingatalið liggur um 60. Talið av teimum aktivum og sum eru limir í grunninum er 260.

— Verða limir strikaðir, tá teir skylda t. d. limagjald?

— Ja, tað verða tær eftir bert fáum mánaðum, men

— Hetta er ikki nakað, vit bert hava fingið. Vit hava sanniliga stríðst við at fáa hesa arbeiðsloysisskipanina, sigur Sólva Patursson um arbeiðsloysisgrunnin, sum Dansk Sygeplejeråd hevur stovnað fyrri Føroyar og Grønland. Grunnurin hevur gildið frá 1. juli í ár, men sjúkrasysturarnar hava gildið í hann í eitt ár. Trupulleiki tók seg upp við limunum hjá sjúkrasysturarnum í Føroyum og Grønlandi, tá arbeiðsloysisgrunnurin hjá sjúkrasystrunum skuldi ríkisgóðkennast, tí Føroyar og Grønland koma ikki undir dansku arbeiðsloysislógina

sjúkrasysturarnar kunnu takast upp aftur sum limir við at gjalda tað sum tær skylda.

Eisini arbeiðsávísing

Skrivstovan hjá sjúkrasysturum er nú ikki bert ein fakfelagsskrivstova sum soleiðis, men er somuleiðis arbeiðsávísing hjá sjúkrasysturum.

Arbeiðsuppgávan er økt munandi og Sólva sigur, at tað er ein rúgvja av tingum og lógargreinum, hon er noydd at seta seg inn í, nú skrivstovan eisini skal virka sum arbeiðsávísing og arbeiðsloysisskrivstova.

— Um tú nú fært ar-

beiðssøkjandi og tað eru sjúkrasystur i fœstum starvi, men sum ikki eru limir í felagnum — v.ø.o. óorganiseraðar — hvat gera tit í einum slíkum føri?

— Kemur ein sjúkrasystur til mín og vil hava dagpening, er tað fyrst og fremst mín uppgáva at royna at skaffa henni starv. Hetta má gerast í samstarvi við fyrstodukvinnurnar á sjúkrahúsum og á ellisheimunum. Um einki starv finst, og limurin annars lúkar treytirnar, fær viðkomandi arbeiðsloysisdagpening.

— Um eg komi við eini arbeiðsleysari, og tað eru óorganiseraðar í arbeiði, ja so má eg bara fara avstað aftur við tí sjúkrasysturini, sum er organiserað,

meðan tann óorganiserað kann halda fram at arbeiða fyrri ta løn og tær umstøður, sum felag okkara hevur samráðst seg fram til.

Úrslitið verður, at vit — restin av sjúkrasysturum — vísa okkara solidaritet og gjalda til arbeiðsloysisgrunnin, meðan tær, sum møguliga upptaka størvini hjá teimum arbeiðsleysu, einki gjalda. Hetta kann lata seg gera, tí vit hava ikki ein eksklusiv-sáttmála. Tað er tí ógvuliga umráðandi at sjúkrasysturarnar hava organisationsviðurskiptini í lagi og standa saman, um tað skuldi hent seg, at tær gjørdust arbeiðsleysar, endar Sólva Patursson samrøðuna við Sosialin.

Uppskot frá javnaðarflokkinum:

»Pappírsleysir« pápar skulu eisini hava foreldrarætt

Sum er hevur bert mamman foreldrarættin, um »pappírsleyst-hjúnarlag« heldur uppát. Øðrvisi er tá fólk skiljast. Javnaðarflokkurin mælir til at seta lóg í gildi, sum sigur at pápar eisini kunnu fáa foreldrarættin

Pápar at børnum, sum eru fœdd uttan fyrri hjúnarlag, men sum ikki búgva saman longur, skulu eisini hava rætt at vera saman við børnum sínum eins og í einum frískildum hjúnarlagi.

Hetta miðar eitt upp-

skot, javnaðarflokkurin hevur lagt fyrri lögtingið, í móti. Talan er um at seta í gildi nakrar ríkislógir, sum hava verið galdandi frá 1969.

Í viðmerkingunum til uppskotið sigur Jákup Lindenskov fyrri javnaðar-

flokkin, at tað órimuligt, at rætturin til børn uttan fyrri hjúnarlag ikki er hin sami fyrri foreldur, sum hava livað saman, men sum so eru farin frá hvørjum øðrum, og foreldur sum eru frískild.

Framhald á síðu 4

Felagið hjá sjúkrasystrunum hevur fingið nýggj felagshøli. Sólva Patursson og Helga R. Jacobsen hefta limablaðið, Vøka, saman. Umframt skrivstovu mið fevna hølini um formanskontór, stórt fundarhøli, skjalagoymslu og køk. Umframt formannin starvast ein skrivstovukvinna fullan dag og ein í 10 tímar um vikuna